

LR ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS ŽUVININKYSTĖS SKYRIAUS VEDĖJOS
AGNĖS RAZMISLAVIČIŪTĖS-PALIONIENĖS IR
ŽUVININKYSTĖS ATAŠĖ IEVOS ŽUDIENĖS
KOMANDIRUOTĖS Į SUOMIJĄ
ATASKAITA

2019-09-12 Nr. 3PR-96

1. Komandiruotės trukmė: 2019 m. rugsėjo 8-10 d.
2. Komandiruotės vieta: Helsinkis, Suomija.
3. Komandiruotės tikslas: dalyvauti neformaliame žuvininkystės generalinių direktorių ir atašė susitikime.
4. Delegacijos sudėtis: Agnė Razmislavičiūtė-Palionienė, Žuvininkystės skyriaus vedėja, ir Ieva Žundienė, žuvininkystės atašė Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje.

5. Atlikto darbo komandiruotėje rezultatai:

Diskusija „Bendrosios žuvininkystės politikos įgyvendinimas: geriausios praktikos ir platesnis ekosisteminis kontekstas“

Danijos Technikos universiteto AQUA departamento mokslininkė Anna Rindorf pristatymas „The ecosystem-based approach to fisheries management“ (pridedama)

FI gamtos išteklių instituto mokslininkas dr. P.Suuronen – jei Baltijos jūra iš Šiaurės jūros negaus daugiau šūraus vandens, galim daryti bet ką, bet neatkursim Baltijos menkių išteklių. Mes turime atnešti į tą jūrą druskos. Baltijos jūroje daug problemų sukelia ruoniai ir tas konfliktas tarp ruonių ir menkių labai rimtas. Reikia dirbti kartu su aplinkosaugininkais. Aplinkosaugininkai žiūri į juos taip, kad ekosistemų atžvilgiu neleidžia žiūrėti į ruonius, kaip į populiaciją, kurią reikia reguliuoti ar mažinti menkių išteklių išsaugojimo tikslu. Bet iš tikro ruoniai yra ekosistemos dalis ir juos reikia taip pat valdyti kaip ir visą ekosistemą. Mokslo niekada nebus per daug, kad ir kiek tirtume, visada bus noras iširti dar labiau. Kaip ir kiekvienoje sistemoje ir klausime, ekosistemų valdyme taip pat reikalingi mainai, reikia nuolat sverti ir balansuoti, kas gali būti padaryta ir kiek.

COM – bendrai kalbant kalbame apie ekonomiką. Parodė skaidrę, kuri įrodo, kad išteklių saugojimas atsiperka, nes mažėjant peržvejajimui didėja sugavimų vertė, tenkanti vienam laivui (120,184 tūkst. eurų kartu vertinant šiaurės rytų Atlantą, Šiaurės jūrą ir Baltijos jūrą). Mano, kad BŽP yra sėkmės istorija. Žinoma, yra išimčių, kaip Baltijos jūros rytinė menkė, taip pat yra problemų su menke ir Šiaurės jūroje, Keltų jūroje, Seabass, sardine ir pan. Ir būtent žvejai moka už šias nelaimes ir išteklių katastrofas. (pristatymas pridedamas).

VN diskusija

RO: mano, kad akvakultūrai ir pažeidžiamoms rūšims reikia daugiau dėmesio ir paramos, iššūkiams su kuriuo susiduria sektorius reikia spartaus atsakymo, būtinas intensyvesnis keitimasis informacija.

AT: atkreipia dėmesį į neigiamą mokslinių rekomendacijų svyravimų poveikį; daugiamečius planus mato, kaip stabilumo garantą; dėl nutrifikacijos ir taršos Baltijos jūroje – mano, kad pilnas aplinkosauginių teisės aktų įgyvendinimas galėtų pagerinti situaciją su Baltijos jūros menkių ištekliais.

EE: mano, kad geriausias BŽP įgyvendinimo pavyzdys – regionalizacija, kuri patobulėjo pastaraisiais metais, reikia judėti toliau – naujame kontrolės reglamentavime tam tikra apimtimi taip pat turėtų būti numatytas regioninis bendradarbiavimas. Naujoje kontrolės sistemoje siūloma sankcijų sistema yra neefektyvi. Perleidžiamų žvejybos teisių sistema yra svarbus elementas, kuris jau įrodyta, kad efektyvus. Dėl žvejybos pagal MSY yra pakankamai efektyvus valdymo sprendimas, mano, kad reikia šviežesnio ir platesnio požiūrio.

MT: akcentavo mokslinių duomenų patikimumą ir stabilumą ir platesnį regionalizavimą.

UK: jau patvirtino „baltąją knygą“ skirtą žuvininkystės valdymui UK; mato daug erdvės bendradarbiavimui susiduriant su bendrais iššūkiais kaip klimato kaita, tarša, sūrumo augimas. SK:

Sutrumpinimai: FI – Suomija, COM – Europos Komisija, VN – ES valstybės narės, RO – Rumunija, AT – Austrija, EE – Estija, MT – Malta, UK – Jungtinė Karalystė, NL – Nyderlandai, LU – Liuksemburgas, LV – Latvija, IT – Italija, EL – Graikija, LT – Lietuva, IE – Airija, CY – Kipras, DK – Danija, PL – Lenkija, HU – Vengrija, BE – Belgija, ES – Ispanija, SE – Švedija, CZ – Čekija, FR – Prancūzija, SI – Slovėnija, PT – Portugalija, DE – Vokietija, HR – Kroatija, Pirm. – ES Tarybai pirmininkaujanti VN.

mato daug iššūkių dėl taršos ir antrinio vandens panaudojimo; akcentavo regioninio bendradarbiavimo gėlo vandens akvakultūroje svarbą, čia galima pasiekti proveržio; akvakultūrai turėtų būti daugiau dėmesio BŽP.

NL: pozityvūs BŽP elementai: dauguma Šiaurės jūros išteklių pasieks MSY tikslą 2020 m; regionalizavimas, galėtų būti tobulinamas; iškrovimų prievolei reikėtų daugiau nuoseklumo ir logiškumo, jo įgyvendinimas turėtų būti veiksmingesnis ir nuoseklesnis.

LU: akcentavo mokslinių rekomendacijų stabilumą, turi būti užtikrintas nešališkumas, patikimumas.

LV: ekosistemos problemos plačiai diskutuojamos Baltijos regione jau ilgą laiką; Baltijos jūros būklei ir ištekliams įtaką daro kiti veiksniai labiau nei žvejyba; tokiai kompleksinei problemai daromi drastiški žvejybos reguliavimo sprendimai, mano, kad koreliacija su kitais veiksniais turėtų būti įtraukta, bendros pastangos dedamos gilesnei problemos analizei; rytinė Baltijos jūros menkė –greito atsigavimo nebus, todėl žvejai įsitraukę į veiklą turi būti traktuojami kaip ekosistemos dalis; instrumentai reikalingi šiai kompleksinei problemai, viską jau išnaudojo finansavimui, reikia greito sprendimo ekstremaliems pasiūlytiems sprendimams. Reikia paketo instrumentų iki spalio Tarybos, deda viltis į FI pirmininkavimą tiek EU, tiek BALTFISH, tiki, kad pavyks rasti sprendimą.

IT: svarbūs BŽP elementai: regionalizavimas, atsargumo principas siekiant MSY tikslo; selektyvus principas – išrinkti pagrindines rūšis siekti MSY tikslo, kiti ištekliai seks paskui; būtinas bendradarbiavimas tarp institucijų, ypač dėl kontrolės reguliavimo keitimo, EFCA indėlis labai svarbus.

EL: į regioninę specifiką turi būti plačiau kreipiamas dėmesys; svarbu patikimos mokslinės rekomendacijos, vengti svyravimų; regioninės iniciatyvos (kaip MEDFISH4EVER) svarbus BŽP elementas; priimant sprendimus į socialinį komponentą turi būti atsižvelgta taip pat.

LT: Vienas geriausiai veikiančių BŽP elementų yra regionalizacija. Nors patiriame kartais sunkumų siekdami bendro požiūrio, bet bent jau Baltijos jūroje Baltfish iki šiol yra gerai veikiantis formatas. Žinoma, norėtume paprašyti EK regionams skirti daugiau dėmesio ir labiau įsitraukti į diskusijas nuo pat jų pradžios – taip mes lengviau pasiektume sutarimą dėl reikalingų priemonių ir sprendimų. Kiti BŽP elementai kaip ICES rekomendacijos, daugiamečiai tikslai, finansavimas, kontrolė taip pat veikia, žinoma, su tam tikrais trūkumais. Šių elementų funkcionalumas yra žemas ar net minimalus, kai kalbame apie neįprastas situacijas, kurias turime išspręsti. Tokios situacijos, kaip šiais metais su rytine Baltijos menke, yra labai rimtos ir sprendimai turi būti greiti. Apie Baltijos jūros rytinę menkę visi pripažįsta. Kad žvejyba nėra pagrindinis veiksnys, lemiantis išteklių žlugimą, bet atrodo, kad mes kaip žuvininkystės administruojantys asmenys visų pirma galime tik nupjauti žvejybos kvota, taip versdami žvejus mokėti už visų faktorių padarytą žalą – klimato kaitos, ruonių, taršos, druskingumo ir pan.

Kas susiję su EJRF, jis apima daug priemonių, bet tokiose nedėkingose žvejams situacijose, kai yra reali grėsmė bankrutuoti (kaip bus kitais metais), nei viena įprasta priemonė nėra pritaikoma. Netipinės gamtinės situacijos tampa dažniausia problema žuvininkystės valdyme, todėl BŽP priemonės turėtų būti pritaikytos taip, kad jos padėtų spręsti tokias jūrų žvejybos bendruomenės situacijas laiku.

Atsakant į antrąjį klausimą pagrindinis žodis yra dialogas. Ir suderinamumas su kitomis politikomis, kaip aplinkosauga, ypač kalbant apie natūralių išteklių išsaugojimą ir vienodą supratimą apie tai, kas ir kaip turėtų būti daroma. Baltijos jūroje turime Helcom, reikėtų daugiau bendrauti su juo. Teoriškai reikalingų įrankių suteikimo prasme BŽP yra pakankamai veiksminga. Vis dėlto, mes turėtume labiau įsitraukti į IJP, paukščių ir plastikų direktyvų įgyvendinimą bent jau išanalizuodami Europos Sąjungos mastu, kokie pasiekimai tose srityse padaryti su EJRF parama ir žuvininkystės sektoriaus įsitraukimu. Taigi, pirmiausia turime apibendrinti savo prisidėjimą iki šiol ir jo naudingumą.

IE: regionalizacija; reikia stiprinti dabartinius BŽP įrankius, mano, kad praėjusių metų sprendimas dėl priegaudos kvotos pagrindiniame kvotų reglamente puikus bendradarbiavimo pavyzdys; akcentavo augantį saugomų jūrinių teritorijų skaičių ir erdvinį planavimą.

CY: geras žvejybos valdymo pavyzdys – daugiamečiai planai, ir BLSK nustatymas remiantis patikimais moksliniais duomenimis; regionalizacija labai svarbus elementas; mato daug grėsmės ne dėl

tik taršos ir klimato kaitos, bet ir išteklių poreikio bei nevietinių rūšių paplitimo, kas sukuria ištekliams ir jūrinėms ekosistemoms papildomą spaudimą; dėl daugiamečių planų – aiškūs tikslai ir aprėptis; pasisako už žinių apie jūras gerinimą, geresnį mokslinį vertinimą, ekosisteminiai indikatoriai turi būti renkami ir vertinami.

DK: remia daugiamečius planus; pasisako už geresnį duomenų rinkimą kuris apjungtų pramonę, mokslą ir administraciją; Baltijos jūroje mato didelę ruonių problemą, reikia ją spręsti.

PL: reikia ilgojo laikotarpio sprendimų dėl situacijos Baltijos jūroje, ad hoc situacija turi taip ir traktuojama; regionalizacija Baltijos jūroje iš tiesų veiks kol kas, tai sėkmingas BŽP elementas, galima būtų stiprinti bendradarbiavimą regione. Dėl ekosisteminio požiūrio reikia lanksčių ir praktiškų sprendimų ir įrankių, kad žvejai galėtų tai panaudoti.

HU: akcentavo akvakultūros plėtrą, tam turi būti skirta daugiau dėmesio; mano, kad reikia įvertinti BŽP progresą, prieš kuriant naujus įrankius.

BE: reikia patikimų mokslinių rekomendacijų, vengti svyravimų ir interpretacijų įvairovės, kurie buvo pastebimi pastaraisiais metais; mano, kad reikia skatinti selektyvią žvejybą; iškrovimų prievolėje taip pat reikia atsižvelgti į žuvų išgyvenimo parametrus.

ES: išteklių valdymo stabilumas, socialinis ekonominis aspektas yra esminis priimant sprendimus; žvejų bendruomenei reikalingas stabilumas, pasigenda kūrybiškų sprendimų dėl kvotų skirstymo ir apskaitimo, dėl ekosisteminio požiūrio siūlo holistinį požiūrį.

SE: akcentavo saugomas jūrines teritorijas; iškrovimų prievolės įgyvendinimą; regioninį bendradarbiavimą, č. COM turėtų labiau įsitraukti. Baltijos jūroje – daug sudėtingą situaciją įtakančių faktorių, reikia dirbti su aplinkos faktoriais ir ruonių populiacijos valdymu.

CZ: akvakultūra svarbus BŽP elementas, reikia atsižvelgti ir aplinkosauginius elementus, vandens tarą ir antrinį vandens panaudojimą; taip pat pasisako už aiškias mokslines rekomendacijas ir skaidrumą priimant sprendimus.

FR: mano, kad BŽP yra sėkminga, sumažintas spaudimas ištekliams, nustatytas MSY tikslas; svarbu bendradarbiavimas kontrolės srityje; iškrovimų prievolė – svarbus BŽP elementas, bet įgyvendinimas nėra sklandus kol kas, reikia ieškoti efektyvesnio būdų už kasmetinius išmetimų planus, tobulinti selektyvius įrankius; gerinti žinias apie žvejybos veiklą, geresnis mokslu paremtas žinojimas galėtų prisidėti prie geresnio žvejybos valdymo.

SI: sėkmingi BŽP elementai – regionalizacija ir daugiamečiai planai; EMMF parama turi būti skiriama jūrinei aplinkai gerinti, kontrolei ir duomenų rinkimui. SI atveju kai kurie įsipareigojimai pagal BŽP yra neproporcingi, mano, kad naujame finansavime turi būti numatyta ir aplinkosauginių priemonių finansavimas.

PT: mano, kad svarbūs BŽP sėkmingi elementai: regionalizacija ir daugiamečiai planai; einat kontrolei ir duomenų rinkimui greta užtikrinant sėkmę. Mano, kad svarbiausia dialogas, platesnis nei dabar įprasta – mokslas, sektorius, institucijos ir VN administracijos. Svarbu užtikrinti mokslinių rekomendacijų patikimumą ir suvaldyti svyravimus; didinti įrankių selektyvumą.

DE: mano k, kad bendrai BŽP rezultatai yra geri, yra vietos tobulinimui, bet EU padarė daug teisingų sprendimų; patikimumas ir santykinis stabilumas turi būti išlaikytas tiek BREXIT atveju tiek ir Baltijos atveju; mano, kad neturime pakankamai įrankių spręsti susidariusią situaciją Baltijos jūroje; naujame fonde turi būti numatyta priemonių; mano, kad ir trumpuoju laikotarpiu turi būti pademonstruotas lankstumas; ekosisteminis požiūris – reikia tokio požiūrio kuris apimtų visus veikiančius faktorius jūrose.

HR: mano, kad BŽP įgyvendinimas gana sėkmingas; reikia, kad būtų atkreipiamas dėmesys į jūrų baseinų dinamiką valdant išteklius. Kompleksiniai sprendimai reikalingi ne tik Baltijoje, bet ir kituose jūrų baseinuose.

FI: mano, kad BŽP funkcionuoja gerai, žinoma yra dalykų, kuriuos galima tobulinti tokius kaip regionalizacija ir bendradarbiavimas; mano, kad daugiamečiai planai yra geras sprendimas, mato Baltijos plano naudą; mato MSY tikslą kaip judantį taikinį, kuris sukuria nestabilumą ir įtakoja verslą neigiamai, todėl reikia ateityje vengti tokių tikslų nustatymo; neaiškumas dėl mokslinių rekomendacijų turi būti vengtinas, mano kad reikia geresnio duomenų rinkimo, mokslininkų rekomendacijų ir galimo išorinių ekspertų įsikišimo. Pritaria, kad reikia reguliuoti ruonių populiaciją,

taip pat mažinti taršą ir spręsti deguonies mažėjimo Baltijos jūroje situaciją. Mano, kad ekosisteminiui požiūriui įgyvendinti reikia kuo įmanoma praktiškesnių įrankių ir instrumentų. Įvertinti ekonominius ir socialinius faktorius, nepamiršti sektoriaus interesų.

COM: mano gera idėja prisijungti prie HELCOM veiklos ir žuvininkystės valdytojams; reikia kompleksinio problemos sprendimo, pasirengę analizuoti duomenis, kaip įtakoja situacija Baltijos jūros žvejybos sektorių; nemato teisinių galimybių kol kas finansiniams sprendimams; nori veikti, todėl reikia supažinti su faktine situacija, kviečia VN pateikti kokias aprėptis paveikto verslo, bendruomenių, laivų; mano, kad reikia ieškoti sprendimų pasirengę dialogui, tiksi rasti sprendimą turimoje teisinėje aprėptyje.

Pirm. pasirengę bendradarbiauti, su VN; išvados: išteklių atsigavimas prisideda prie laivyno pelningumo; regionalizacija turi būti remiama ir plėtojama; VN remia daugiamečius planus, bet kvotų svyravimai nepriimtini; skaidrumas dėl mokslinių rekomendacijų; reikalingi sprendimai kaip spręsti ir reaguoti į socialines ir ekonomines krizes; ekosisteminis požiūris - turi būti kompleksinis.

6. Išvados, pasiūlymai:

Pateikti Baltijos jūros situacijos analizę (Lietuvos žvejybos sektoriaus) ir galimus sprendimų siūlymus COM ir Pirm. FI.

Kitas žuvininkystės generalinių direktorių ir atašė susitikimas vyks 2020 m. birželio mėn. Zadare, Kroatijoje.

Žuvininkystės skyriaus vedėja

Agnė Razmislavičiūtė-Palionienė

Žuvininkystės atašė

Ieva Žundienė

Susiprašiau
Žemės ūkio viceministras
Evaldas Gustas

2015-05-16

